

Anonymizovaná verze

Překlad

C-148/20- 1

Věc C-148/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

16. března 2020

Předkládající soud:

Amtsgericht Köln (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

20. ledna 2020

Žalobkyně:

AC

Žalovaná:

Deutsche Lufthansa AG

[omissis]

Vyhlášeno dne 20. ledna 2020

[omissis]

Amtsgericht Köln (Okresní soud v Kolíně nad Rýnem, Německo)

Usnesení

Ve věci

AC proti Deutsche Lufthansa AG

Amtsgericht Köln (Okresní soud v Kolíně nad Rýnem)

dne 28. října 2019

[omissis]

rozhodl takto:

I. Řízení se přerušuje.

II. Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládá následující otázka k rozhodnutí o předběžné otázce:

Je směrnice o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) [směrnice (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016], pokud jde o níže uvedené body, slučitelná s články 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“):

1.) Jsou údaje PNR, které mají být podle uvedené směrnice předávány, s ohledem na články 7 a 8 Listiny, dostatečně specifické?

2.) Stanoví směrnice s ohledem na oblast své působnosti a s přihlédnutím k článkům 7 a 8 Listiny dostatečná věcná rozlišovací kritéria při sběru a předávání údajů PNR, pokud jde o druhy letů a rizikové situace v určité zemi a pokud jde o porovnávání s databázemi a vzory?

3.) Je paušální, jednotně stanovená doba uchovávání všech údajů PNR slučitelná s články 7 a 8 Listiny?

4.) Stanoví směrnice s ohledem na články 7 a 8 Listiny dostatečnou procesně právní ochranu cestujících v letecké dopravě, pokud jde o používání uchovávaných údajů PNR?

5.) Je směrnicí, s ohledem na články 7 a 8 Listiny, dostatečně zajištěno, aby při předávání údajů PNR orgánům třetích zemí tyto třetí země dostatečně zachovávaly úroveň ochrany evropských základních práv?

Odůvodnění

I.

Předmětem sporu je žaloba na zdržení se předávání údajů PNR žalobkyně v souladu s Fluggastdatengesetz (zákon o zpracování údajů o cestujících, dále jen „FlugDaG“) Spolkové republiky Německo v souvislosti s letem z Mnichova do Ankary rezervovaným nejprve na 5. března 2020, se zpátečním letem do Mnichova dne 10. března 2020, kterou žalobkyně podala proti žalované letecké společnosti.

Dne 10. června 2017 vstoupil v Německu v platnost Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie EU 2016/681 (zákon o

zpracování údajů o cestujících provádějí směrnicí EU 2016/681, dále jen „FlugDaG“). Směrnice EU 2016/681 ze dne 4. května 2016 se týká používání údajů jmenné evidence cestujících (takzvané údaje PNR, „passenger name record“) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Tato směrnice upravuje předávání údajů PNR o cestujících lety z členských států Evropské unie do třetích zemí a z třetích zemí do členských států a zpracování těchto údajů. Článek 2 obsahuje ustanovení umožňující vnitrostátním zákonodárcům používat tuto směrnici také na lety uvnitř EU. Směrnice ve svém článku 4 ukládá členským státům vytvoření útvarů pro informace o cestujících, které jsou zodpovědné za shromažďování údajů PNR od leteckých dopravců a uchovávání, zpracování a předávání těchto údajů příslušným orgánům, jakož i výměnu údajů PNR a výměnu výsledků jejich zpracování. Podle ustanovení článku 8 musí členské státy dále zajistit, aby letečtí dopravci předávali metodou „dodávání“ údaje PNR uvedené v příloze I útvarům pro informace o cestujících toho členského státu, na jehož území bude let přistávat nebo z jehož území bude let zahájen. Podle článků 9 a 11 směrnice je možná výměna údajů PNR mezi útvary pro informace o cestujících a za určitých podmínek také předávání údajů PNR třetím zemím. Článek 12 stanoví uchovávání záznamů po dobu pěti let a depersonalizaci ve smyslu maskování určitých prvků údajů, které by mohly sloužit k identifikaci cestujícího, po uplynutí šesti měsíců. A konečně článek 6 směrnice upravuje zpracování údajů PNR útvary pro informace o cestujících, přičemž je umožněno porovnání s údaji z databází a tzv. vzory. FlugDaG provádí tato ustanovení do vnitrostátního práva. Útvarem pro informace o cestujících byl určen Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad), přičemž Bundesverwaltungsamt (Spolkový správní úřad) funguje jako zpracovatel údajů tohoto útvaru. Žalované zákon ukládá povinnost předávat všechny údaje PNR o cestujících všech civilních letů, které odlétají z Německa a přistávají v jiné zemi nebo v Německu přistávají z jiné země.

Žalobkyně vyzvala žalovanou, aby její údaje týkající se rezervovaných letů do Ankary a zpět nepředávala Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad). Tento požadavek žalovaná dosud nesplnila.

Má za to, že ustanovení FlugDaG porušují unijní právo a předávání dat navíc porušuje její obecné osobní právo v podobě práva na seburčení v oblasti informací. V projednávané věci požaduje žalobkyně od žalované, aby se zdržela uvedeného jednání.

Žalovaná má za to, že žaloba na zdržení se je nepřijatelná a že u žalobkyně není naplněna potřeba právní ochrany. Měřítkem pro posuzování je mimoto pouze předávání údajů z její strany.

Spolková republika Německo, zastoupená Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad), vstoupila do řízení na straně žalované.

II.

Rozhodnutí právního sporu závisí na tom, zda povinnost žalované předávat v souladu s FlugDaG údaje PNR o žalobkyni vedlejší účastnici na straně žalované - Spolkové republiky Německo - je v souladu s právem; podle názoru soudu totiž ze smlouvy o letecké dopravě uzavřené mezi účastníky řízení, každopádně však z § 1004 odst. 1 druhé věty Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník, dále jen „BGB“) analogicky a z § 823 BGB vyplývá povinnost žalované, zdržet se předávání osobních údajů bez dostatečného zákonného podkladu, neboť v opačném případě by se jednalo o porušení obecného osobnostního práva žalobkyně v podobě práva na sebeurčení v oblasti informací. Naopak v případě, že by FlugDaG byl dostatečným zákonným podkladem, by žalobkyně toto předání musela strpět. To však předpokládá, že základ tohoto zákona, tedy směrnice EU 2016/681, je v souladu s unijním právem, zejména s Listinou základních práv, zejména s jejími články 7 a 8. V případě, že směrnice porušuje unijní právo, je také její provedení do vnitrostátního práva prostřednictvím FlugDaG protiprávní a tento zákon nemůže ve vztahu mezi účastníky řízení odůvodňovat předávání údajů PNR o žalobkyni žalovanou vedlejší účastnici.

III.

O slučitelnosti směrnice EU 2016/681 s články 7 a 8 Listiny panují pochybnosti:

Článek 7 Listiny chrání soukromý život. Článek 8 Listiny chrání osobní údaje. Chráněny jsou osobní údaje vztahující se k soukromému životu. Směrnice EU 2016/681 takovéto údaje shromažďuje. Stanoví shromažďování, ukládání a zpracování osobních údajů ve jmenné evidenci cestujících. Směrnice se proto dotýká článků 7 a 8 Listiny.

Článek 8 odst. 2 Listiny umožňuje zpracování osobních údajů ke stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo v případě, že existuje jiný důvod stanovený zákonem. Zaručení veřejné bezpečnosti je cílem sloužícím obecnému zájmu. Tento cíl odůvodňuje hluboké zásahy do oblasti chráněné ustanoveními článků 7 a 8 Listiny. Směrnice EU 2016/681 takovéto cíle sleduje. Tyto cíle slouží prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Zásahy sloužící těmto cílům však musí být přiměřené. Omezení ochrany osobních údajů musí být omezeno na absolutně nezbytnou míru. K tomu je zapotřebí, aby směrnice obsahovala jasná a přesná pravidla pro dosah a uplatňování opatření, která stanoví.

Z toho vyplývá pět uvedených otázek:

- 1.
- 4

Vzhledem k uvedeným požadavkům na směrnici EU 2016/681 musí být shromažďované a předávané údaje PNR jasně a přesně definovány, v opačném případě nejsou dostatečně specifické. Podle bodů 8 a 12 přílohy I směrnice EU 2016/681 patří mezi relevantní údaje mimo jiné informace o věrnostním programu cestujícího a také obecné poznámky. Není jasné, co je myšleno informacemi o věrnostním programu cestujícího. Může to být pouze sdělení o účasti na příslušném věrnostním programu pro časté cestující nebo také konkrétní informace o letech a rezervacích osoby, která se takového programu účastní. V případě obecných poznámek je vyplňováno volné textové pole. Ze směrnice nevyplývá, co přesně je zde možno nebo nutno zapsat. Druh a rozsah informací shromažďovaných na tomto místě není definován úplným výčtem, není stanoveno žádné omezení. Z toho vyplývá otázka formulovaná pod bodem 1., zda je směrnice s ohledem na předávané údaje PNR s přihlédnutím k článkům 7 a 8 Listiny dostatečně specifická.

2.

V souladu s výše zmíněnými požadavky musí být směrnice dále přiměřená, pokud jde o rozsah její působnosti. Směrnice nerozlišuje druhy letů, o nichž mají být údaje PNR předávány. Vztahuje se na všechny mezinárodní lety, nezávisle na zemi původu nebo zemi určení nebo na konkrétním či zvýšeném riziku v určité zemi. Tuto oblast působnosti lze na základě deregulační doložky rozšířit také na oblast v rámci EU. U údajů dále nejsou zohledněny cíle směrnice - potírání terorismu a závažných trestných činů -, například s přihlédnutím k nebezpečnosti nebo podezřelosti osoby, o níž jsou údaje shromažďovány. Panují pochybnosti, zda směrnice naplňuje požadavek, že ukládání údajů musí splňovat objektivní kritéria, z nichž vyplývá souvislost mezi uloženými osobními údaji a sledovanými cíli.

Tato otázka proporcionality se odrazila také v následující otázce, do jaké míry existují pro další používání údajů PNR dostatečná procesní resp. hmotně právní pravidla. Podle ustanovení čl. 6 odst. 3 směrnice mohou být předávané údaje PNR bez konkrétního důvodu porovnávány s databázemi a vzorci. Směrnice blíže nestanoví, za jakých právních podmínek se má toto porovnání provést. V rámci proporcionality je nutno dodržovat také poměr mezi účelem a prostředkem. Účel směrnice je blíže objasněn v její příloze II. Zpracování údajů je však stanoveno stejnou měrou ke všem uvedeným účelům, aniž by bylo rozlišováno, do jaké míry porovnávání dat skutečně přispívá k odhalení nebo prevenci jednotlivých uvedených trestných činů.

Z toho vyplývá otázka formulovaná pod bodem 2, zda směrnice s ohledem na oblast své působnosti s přihlédnutím k článkům 7 a 8 Listiny stanoví při sběru a předávání údajů PNR dostatečná objektivní rozlišovací kritéria ohledně druhu letů a rizikové situace v určité zemi a ohledně porovnávání s databázemi a vzory.

3.

V souladu s výše uvedeným se musí zásah omezovat na absolutně nezbytnou míru. Podle ustanovení článku 12 směrnice (EU) 2016/681 mohou být údaje PNR od svého předání uchovávány po dobu pěti let, přičemž po šesti měsících jsou tyto údaje depersonalizovány a úplné údaje lze opět zpřístupnit při splnění dalších podmínek. Není rozlišováno, zda u konkrétní osoby existují důvody se domnívat, že jsou s ní spojena nějaká rizika. Zejména jsou také uchovávány údaje PNR nepodezřelých osob, které již vycestovaly, aniž by byla zjevná souvislost s cíli sledovanými směrnicí. Vzhledem k tomu vyvstává otázka, zda je doba uchovávání údajů omezena na absolutně nezbytnou míru. Z toho vyplývá otázka formulovaná pod bodem 3, zda je paušální, jednotně stanovená doba uchovávání údajů PNR slučitelná s články 7 a 8 Listiny.

4.

Zásah do oblasti ochrany osobních údajů musí být nejen odůvodněný, nýbrž musí být možný také právní přezkum jeho legality. Vyvstává otázka, zda a pokud ano do jaké míry směrnice sama takovouto procesní ochranu nezávislými kontrolními místy stanoví. Směrnice ve svém čl. 12 odst. 3 stanoví, že zpřístupnění úplných údajů se povolí pouze, pokud to schválí soudní orgán nebo jiný vnitrostátní orgán. Procesní ochrana zásahu by ve světle článků 7 a 8 Listiny ale mohla požadovat obsáhlejší přezkum správními orgány nebo soudy, který by předcházel předání, uchovávání a používání údajů. Z toho vyplývá otázka formulovaná pod bodem 4, zda směrnice s ohledem na články 7 a 8 Listiny poskytuje cestujícím dostatečnou procesně právní ochranu, pokud jde o používání uchovávaných údajů PNR?

5.

Požadavek omezení ochrany osobních údajů na absolutně nezbytnou míru se konečně týká také vztahu ke třetím zemím, jimž jsou údaje PNR předávány. Aby bylo zajištěno dodržování úrovně ochrany platné v rámci Evropské unie i při takovémto předávání, je nezbytné přijmout opatření, která toto dodržování zajistí. Takováto opatření nejsou v příslušném článku 11 směrnice stanovena. Z toho vyplývá pátá a poslední otázka, zda je směrnicí, s ohledem na články 7 a 8 Listiny, dostatečně zajištěno, aby při předávání údajů PNR orgánům třetích zemí tyto třetí země dostatečně zachovávaly úroveň ochrany evropských základních práv.

[omissis]

6